

A cremallengües

Joan-Lluís Lluís / jlluis@presencia.cat

La mort de la singlantana

Ja fa molts anys que el moviment cultural i polític catalanista de Catalunya del Nord malda per resistir a l'aixafament programat de la llengua catalana i que, per fer-ho, gairebé només té l'esperança del sud. El Principat de Catalunya. Sobretot ara, que la pregunta "Què passa, de l'altre costat?" ha esdevingut diària, com un càntic de qui dia passa Espanya empeny. Les preguntes són les mateixes, les respostes són diferents, no només pel que fa al futur polític de Catalunya, sinó per les seves conseqüències sobre la llengua catalana al nord. Ja s'ha dit a bastament, perquè és una evidència, que la independència de Catalunya tindria efectes benèfics enormes sobre l'estat de mala salut del català a les terres del nord. La meua humil opinió és que faria pujar de manera notable el desig d'aprendre aquesta llengua i d'assumir-la. No seria suficient, però, perquè de nou esdevingués llengua d'ús social. La màquina anivelladora francesa treballa des de fa molt de temps per evitar-ho i crec que s'ha passat el punt de no-retorn durant l'últim mig segle.

Però una Catalunya lliure seria

un incentiu molt potent per a l'aprenentatge individual de la llengua catalana, per l'evidència de la seva utilitat laboral com a llengua oficial d'un estat independent veí. I, en menor mesura, per la seva afirmació com a llengua d'aquest territori. Ara, també cal tenir bastant clar que aquest augment del prestigi i de l'ensenyament es faria en detriment de les formes dialectals pròpies. Ja és ben notable, avui, que la gran majoria d'adults que volen aprendre el català, o que volen que els seus fills l'aprenuin a l'escola, es decanten cap al català com més normatiu millor. La gent que vol la llengua vol una llengua útil, no una llengua emocional. Vol el català global, amb el qual anar a Barcelona, a Andorra o a Mallorca i ser entès, i entendre-ho tot. No vol la llengua de l'avi, els renechs de l'oncle, les rondalles de l'àvia, les cançons de verema ni les endevinalles d'abans. La gent ja no vol, per exemple, aquests rodolins que un lector m'ha enviat fa poc i que van ser recollits el 1928 a la Roca d'Albera: "Mare, *gudabre*, *entirabigutabre* / Me seu fet coure la llebre?, *gudebre*,

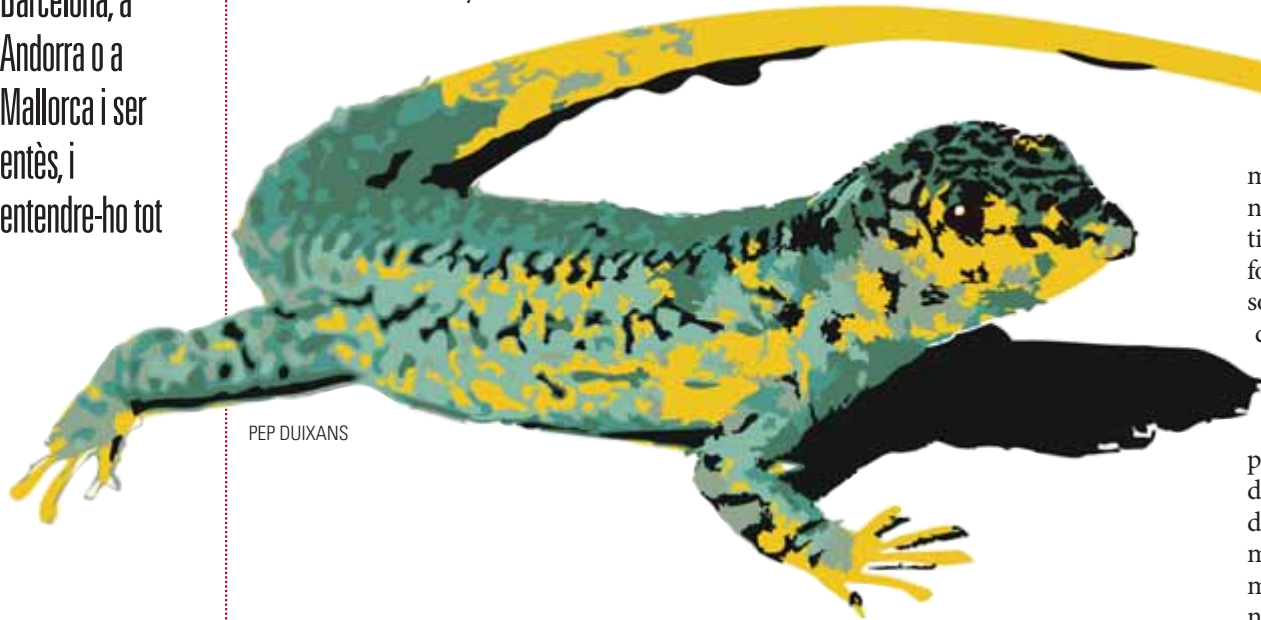
entirabigutebre / Sí, el meu fill, *gudill*, *entirabigutill* / Te son fet coure la llebre, *gudebre*, *entirabigutebre* / Tot tastant, *Gudant*, *Entirabigutant* / Ambe la llossa, *gudossa*, *entirabigutossa* / Me la son menjada tota, *guduta*, *entirabigututa*." I si aquí *tota* rima amb *guduta* és perquè en català rossellonès *tota* es pronuncia *tuta*. Però d'això, ja ningú no en vol, fora del temps de la malenconia de records familiars, si existeixen. La gent vol un català que vagi per feina i això significa tallar amb el català genuí, que no ha pogut resistir l'ofensiva continuada de desprestigi duta a terme pel poder francès durant tres segles i mig. Adeu, doncs, al català d'aquí com a forma de parlar vingut directament de la deformació local del llatí. Adeu als dialectalismes, tinguin denominació d'origen o hagin nascut d'influències històriques occitanes o franceses. I siguin o no al *Diccionari de la Llengua Catalana*. Adeu singlantana, ca, tiró, parpallol, guilla, votura, peirer, clavillar, vilatge, espertinar, sàller, cüller, cúser. Adeu adiu. Adeu dir sem i seu per som i sou. Adeu dir gracies, histori i famili. Adeu dir jo calli, i jo callavi, i jo callarií.

Les formes nostres, que són les formes de tots, s'estan morint a mesura que mor la gent que encara les duia a la

memòria i que tenia ocasió de parlar català. Els que els substitueixen, i que no són prou nombrosos per formar una comunitat lingüística ni tan sols minoritària, parlaran el català estàndard o no parlaran català. És una situació dolorosa, perquè veiem com s'evaporen uns mots i unes pronúncies que mai més no tornaran. Seria, però, un preu prou acceptable si de debò el català, aquí dalt, pogués rebrotar, encara que amb modestia. Que això passi, però, depèn tot primer d'aquells que tenen entre les seves mans la construcció d'una república catalana.

La gent que vol la llengua vol una llengua útil, no una llengua emocional. Vol el català global amb el qual anar a Barcelona, a Andorra o a Mallorca i ser entès, i entendre-ho tot

PEP DUIXANS

HERMES COMUNICACIONS SA

President: Joaquim Vidal i Perpinyà.
Consell d'Administració: Lídia Vidal i Juventench (vicepresidenta), Eduard Vidal i Juventench, Esteve Colomer i Font i Joan Vall i Clara.
Consell de lectors: Feu-nos arribar les opinions, els suggeriments i les consultes que desitgeu sobre el nostre projecte editorial i els nostres productes a conselldelectors@elpuntavui.cat. Tots els contactes rebran resposta de la direcció.

PRESENCIA

Edita: Revista Presència SL.
www.presencia.cat
Centraleta Girona: 972 18 64 00
Centraleta Barcelona: 93 227 66 00
Atenció al client: 972 18 64 80
Redacció Girona: Güell, 68. 17005 Girona
Redacció Barcelona: Diputació, 284, 4t. 08009
Dipòsit legal: GI-143-1965

Director: Miquel Riera.
Redacció: Pere Bosch i Cuenca, Irene Casellas, Susanna Oliveira i Florentí Morante (Disseny i Maquetació).
Seccions: Mireia Roure (Religions), Marijo Jordan (Gent), Lluís Martínez (Salut), Xavi Aguilar (Tecnologia) i Ramon Rovira (Món).

Conseller delegat: Joan Vall i Clara.
Direcció Comercial: Maria Angels Taulats.
Webs i Sistemes: Josep Madrenas (director), Joan Sarola (Sistemes) i Ramon Buch (Disseny).
Recursos Humans: Miquel Fuentes.
Administració: Carme Bosch.
Producció i Logística: Lluís Cama.
Distribució: Concepció Casals.